

Zedinjena Slovenija

Današnja Slovenija pa je bila pred dobrimi 150 leti še vedno razdeljena na pokrajine – Kranjska, Koroška, Štajerska, Goriška in Istra ter Trst.

Za prebivalce niso uporabljali enotnega imena Slovenci, ampak so jih imenovali po deželah – **KOROŠCI**, **ŠTAJERCI**, **KRANJCI** ...

Tedaj smo živeli v avstrijskem cesarstvu. To je bila država z več narodi.

Gospodarji naših dežel so bili zato Nemci, Ogri (Madžari) in Italijani. Uradni jezik je bil nemški, slovensko so govorili le na podeželju. Slovenski izobraženi ljudje so zahtevali, da je slovenski jezik enakopraven nemškemu.

cesarica Marija Terezija

Leto 1848 imenujemo leto POMLADI NARODOV. Takrat so posamezni narodi v avstrijskem cesarstvu zahtevali, da se država preuredi in da se začnejo jeziki posameznih narodov uporabljati v šolah in uradih.

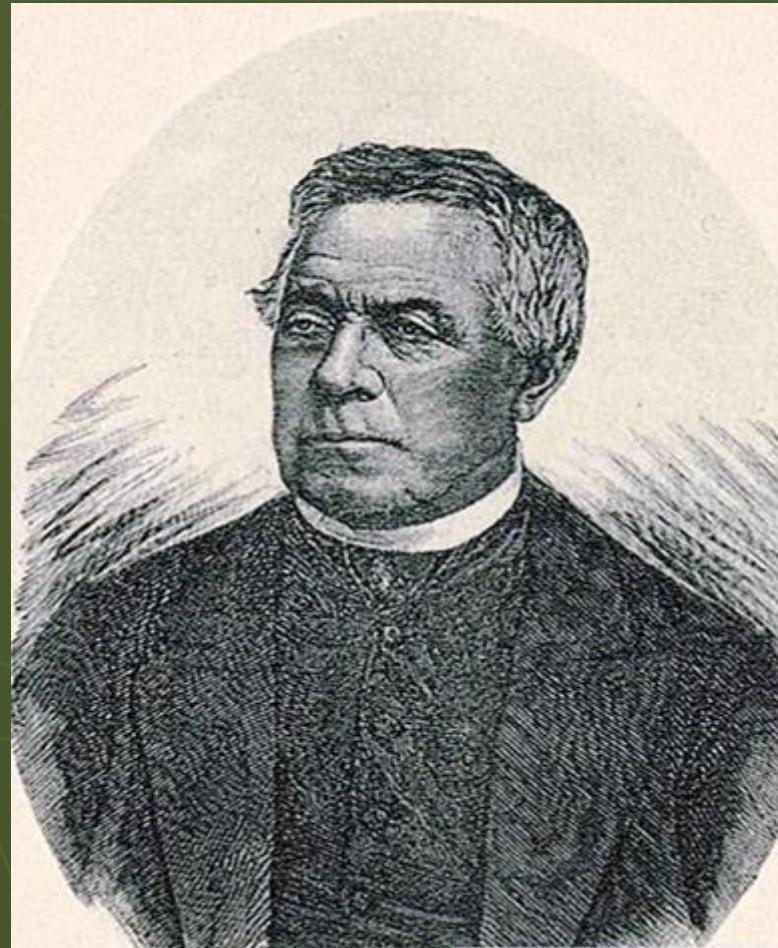
Novice.

Na Dunaji se je slovenski zbor vstanovil, kteriga predsednik je slavni Dr. Miklošič, njegov námcenik pa mnogospoštovaní Dr. Hladnik; zbara tajnik je iskreni Slovenec Globočník. Ta zbor se „Slovenija“ imenuje.

Ravno ta zbor se pripravlja prošnje sostaviti, ktere bi se v imenu slovenskih deželá presvitlimu Cesarju predpoložile. De bojo pa te prošnje glas Slovencov, bo imenovani zbor sostavljené prošnje poprej po slovenskih deželah poslal, de se bojo rodoljubi podpisali.

V letu 1848 smo Slovenci prvič zahtevali ZEDINJENO SLOVENIJO. Program Zedinjene Slovenije je prvi predstavil MATIJA MAJAR – ZILJSKI.

SLOVENIJA NAJ BI
ZDRUŽEVALA VSA
OZEMLJA, KJER
SO ŽIVELI
SLOVENCI,
tedanje meje med
deželami (Koroško,
Štajersko,
Kranjsko ...) pa naj
bi ukinili.

Matija Majar - Ziljski

Kaj Slovenci terjamo?

Presvetili naš cesar Ferdinand so dovoljili 15. Brezna (Suica) leta vsim narodom in deželam našega cesarstva svobodno ustavo.

Kaj je to ustava? To je zlat, prav cesarski dar; še le pozneje bomo jasneje to spoznali. Do zdaj je sedelo nekoliko uradnikov v kaki pisarnici (Kanzlei), vo smeli in napravili postave in zakoni za vse stanove, kakor se jasni je zdelo. Vngavedejceri niso bili, to je le Bog sam, deželske potrebe in želje naroda so cisto le slabo poznali, posvetovati se z ljudmi, kateri imajo tudi možgane v glavi, skoravno v pisarnici ne sedijo, niso hoteli, in tako se je zgodilo, da so nekaj izumeli in napravili dobrе in koristne postave in zakone, nekdaj pa tudi — skoravno bi bila mislila — deželi skdajive in narodu nepriljene, neprjetne in oporne, na je vse narode. Presvetili cesar, na zdaj po ustavi ukazali, da se mora v vseki deželi iz vseh stanov nekoliko pametnih in počitnih mož, žlabšnikov, duhovnikov, mestnjanov in tudi kmelov v deželskih zboru zbrati. Nektere bojo presvetili cesar k zboru poklicali, ti se imenujejo gospodji stališči (Stände), druge bodo iz raznih stanov narod sam izbral in jih k zboru poslal, in ti se imenujejo poslaniki (Deputierte). Stališči in poslaniki v deželskim zboru zbrani se bojo na naprek od deželskih potreb pogovarjati, od narodnih želj se posvetovati in potem zakone in postave ustanoviti — zato se reče, da imamo ustavo (Constitution). V zboru mora vseki po svoji vesti posneto in serčno to govoriti in terjeti, kar misli, da je vse deželi, vsemu narodu k prida. Kar se v zboru bodo ustanovili, to bodo veljalo za vse narod, za vse deželi, kakor hitro cesar zakon, to je postavo podpišejo. — Vsakemu človeku se tudi zdaj ne bodo moglo vstreći — tudi zdaj, ko bodo ustava imeli, ne bodo nikumsar peteni golobi v usta leteti, vendar bodo zakoni in postave z boljšo pomočjo od takški pametnih mož storjeni in bojni od poprejnjih, storjeni v pisarnicah od nekaterih uradnikov po njih glavi in volji.

Taki deželski zbori se bodo v teh dneh zbrali v Ljubljani, v Celovcu, v Gradcu, v Zagrebu in tako dalje.

Kteri novi zakoni in postave se pak bodo ustanovili?

Natančko se to še reci ne more. Kolikor sim jaz do zdaj zvedil, blago vsi zbori sledče stvari terjajo:

da bi se občine svobodno ustrojile (freie Gemeindeverfassung), to se pravi, da bodo jeda izmed sosedov župan in da si sosedji sami izberejo dva prvečnika (tako se imenujeta, ker morata "napersti" vse po pravici ravnati), ktera bi z županom vse, kar občino zadene obiskovala, bi urabila cesarski davek, in ga nesla, kamorсли, namesto, da vseki gospodar hodi k gospodinjski placitvi; občina bi sama svoje dohodek (Einkünfte) sprjemala, jih hranovala in spet upotrebla, brez da bi se druga gospoda v to ugasila. Tako bi tudi pri cerkvah vse sami opravili; bolje bi gospodarji, ležež M svojo cerkev ospisali. Tako bi sosedinica, občina pri vseh reech, kar njo zadene, vse svobodno obralača, — kakor človek, kateremu se reče: avoj-bodi. Vsakega polejga bi bile sosednje (Gemeinde-Versammlung), ki kateri bi vseki sosed prisel. Župan in prvečnik bi rajtingo skazala in ed vse reči odgovarjala, kaj in kako sta posipala; vse bi se pogovorili, kaj bi se dalo lepsi in koristnejši v sosedinstvu, v občini oberniti. Vsakega tretjega leta bi se prvečnika na novo izbrala, ali pa spet ravna lista potrdila;...

da bi se zakoni (postave) mogli ustanoviti in narediti samo v deželskih zборu, koder se stališči in poslaniki — to se pravi gospodji, mestnjanji in kmeli zbrani; — da bi si tedi nobednih davkov založiti ne smeli, aka bi zbor ne privolil;...

da bi moral uradniki vse, tudi naj viši od svojega uradovanja odgovarjati, — zboru vsakega leta rajtingo dati, koliko se je potrešilo in k čemu;...

da bi nikdo ne srecel človeka samovoljno zapreti ali kaznit, temoč da se mora popred jeno po priznanih obsoditih;...

da bi se pri sodiščih (Gerichten) vse javno, to je očina pred ljudmi, in ustimo (mündlich) sodilo in uradovalo. Koliko bi to bilo dober kup, kakor toliko pisarjev in pisarjev, in koliko zaglej bi se sedba dekončala;...

da bi se narodna strazha (Nationalgarde) sostavila, to je: da bi se mojke veči del doma okerčerati učili, in se po kasarnah toliko ne poškiali, doma delo zanudili, nekdaj na dom prav posibili, zraven pa deželi toliko silo denarjev stali; kadar je mir naj bodo doma; kadar je vojska prišemo pa vse za oreče...

Teh stvari blizu v vseh deželah terjajo — nasi slavenski bratij v združenih kraljevinah Dalmacije, Horvatie in Slavenije ravno to zahtevajo (imeli hčerejo) in tudi že:

da so nezavisi svobodni narod;

da imajo svojo gospodo, tudi v naj višjih državnih službah (ministerium) in svojega

stroda.

da pri ti priči ed zdaj v njihovih treh kraljevinah ne sme nobedne časti, ne duhovske ne

tretnjive (geistliche oder weltliche Amtstellung) imeti in obnašati, ako ni v teh kraljevinah rejen;

da se desetine in rabote odkupijo;

da se more svobodno govoriti, učiti, tiskati dati in verovati;

da so pri deržavnem zboru vsgdar vse stanje nastupljeni (repräsentiert);

da se mitnice (Mauhnen) na meji kraljevin Horvatske, Slavenije in Dalmacije in med deželami

Slavensko in Italijansko-austrijskimi odstranijo in henjajo;

da se slavenski Jezik upuje v vse pisarnice in v vse nižji in višjih učilnic;

da se v Zagrebu vseculisce Universitat (to se vč da slovensko) utemelji ali povzdigne;

in se več drugih imenitnih redi.

Taki zakoni (postave) se bojo ustanovili in naredili, kar do zdaj slišimo. Taki zakoni se bodo

tudi nam dobro prilegli, in nam se ni potreba za nje toliko poganjati, ker blago vse austrijski narodi

ravno to želijo. Kaj pa mi Slovenci bodemo želeli za nas posebej?

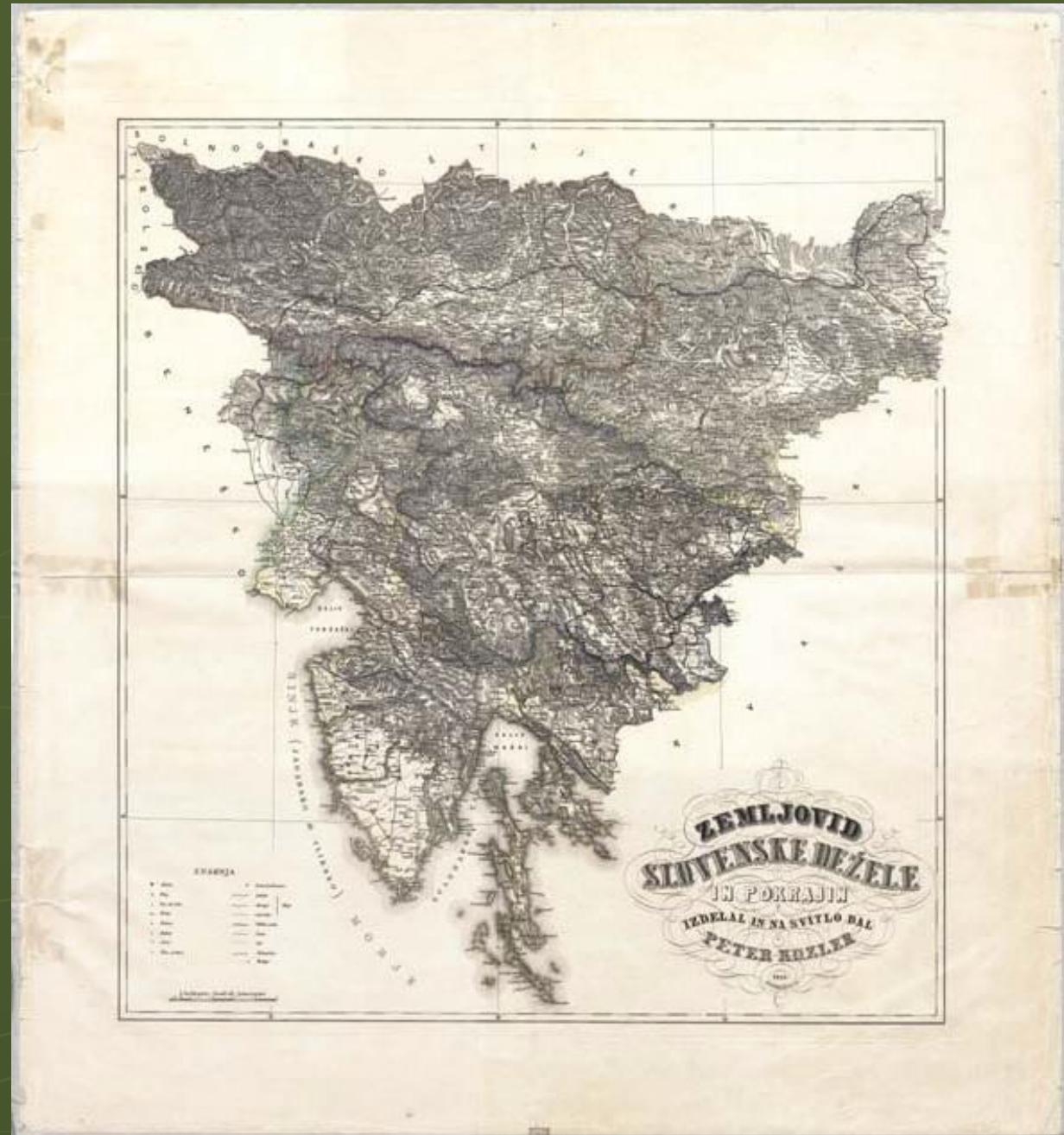
Naj perva, naj imenitnejši stvar, za ktero se vse Slovenci s vso močjo možko in serčno egizati moremo, je:

Slovenski izobraženci z Dunaja in Gradca so natisnili javno prošnjo z naslovom "Kaj bomo Slovenci cesarja prosili?" in jo dali v podpis rojakom po vseh deželah.

Podpisalo jo je več tisoč Slovencev, med njimi veliko žensk.

ZEDINJENA
SLOVENIJA
naj bi imela
svoj parlament
in vlado,
slovenski jezik
pa bi uvedli v
šole in urade.

Vendar bi
Slovenija še
vedno ostala
del
avstrijskega
cesarstva.

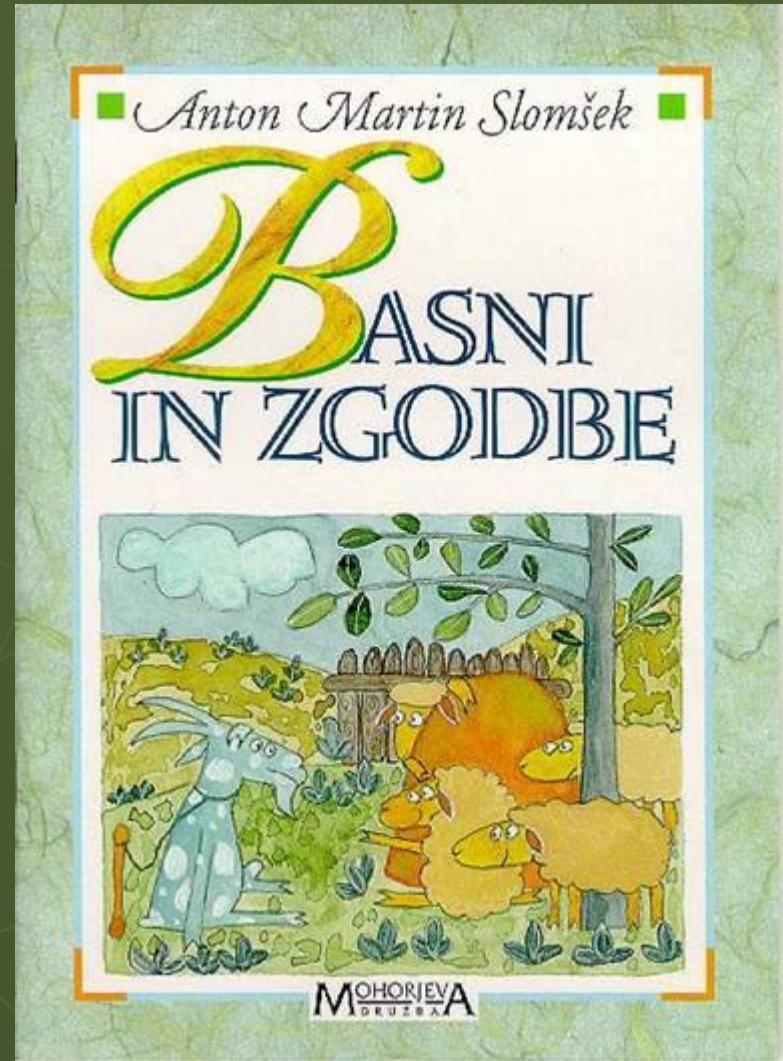

V mestih so zavedni Slovenci prirejali predstave. Na njih so peli slovenske pesmi, recitirali Prešernove pesmi, igrali igre, da bi poudarili slovenski značaj mest.

Slovensko igro Ta veseli dan ali Matiček se ženi je napisal Anton Tomaž Linhart.

Škof Anton Martin
Slomšek je utrjeval
pomen slovenščine
tudi s pisanjem za
otroke in mladino in
izdajanjem " poceni
dobrih slovenskih
knjig".

Leta 1848 smo Slovenci prvič dobili svojo narodno zastavo. To je bila belo-modro-rdeča trobojnica. Te barve smo v zastavi ohranili do danes.

